

RAZMIŠLJANJA PRI IZDELAVI GOSPODARSKEGA NAČRTA ...

Brez inflacije ne bo šlo

Izdelava gospodarskega načrta za leto 1987 poteka v času, ko še niso povsem znani pogoji in ukrepi ekonomske politike za to leto. Zato pri načrtovanju izhajamo iz analize poslovanja leta 1986, iz predvidenih poslovnih odločitev za leto 1987, iz skupnih izhodišč dogovorjenih na koordinaciji I. v Ingradu in na SOZD Gips. V tem letu bomo skušali realizirati opredelitve iz srednjeročnega plana Ingrada za obdobje 1986—1990, ob upoštevanju sprememb v ekonomski politiki in samoupravno dogovorjenih določil ter pogojev pri pridobivanju dela. Dogovorjeni smo, da bomo gospodarski načrt za leto 1987 sprejemali istočasno kot zaključni račun za leto 1986, to pa bo ob izteku februarja.

Osnovno izhodišče je neinflacijski pristop in realno planiranje. Vendar kljub nekaterim splošnim in resolucijskim usmeritvam, da mora biti inflacija bistveno manjša, da bodo pogoji gospodarjenja znani že v začetku leta, da bo gospodarska politika kvalitativno drugačna in da bodo v gospodarskem sistemu izpeljane velike spremembe — vse to povzroča zmedo in nedorečenost, ki jo še dodatno stopnjuje protislovnost v izjavah najbolj odgovornih ljudi na raznih funkcijah odločanja.

Če sodimo po »startu« v letu 1987 in ga primerjamo z resolucijskimi obeti o znižanju inflacije, se ne moremo izogniti inflaciji, ki jo prenašamo iz leta 1986 v leto 1987. Ta znaša po nekaterih ocenah za Slovenijo v globalu 32 odstotkov, v Ingradu pa se tudi giblje med 30 in 40 odstotki. Če prenešemo inflacijo zaradi lažjega razumevanja prikažemo na primeru osebnih dohodkov v Ingradu, vidimo, da bi bila inflacija ob koncu 1987 vseeno 30—40 odstotna, čeprav ne bi med letom niti enkrat povečali osebne dohodke. Enako velja za cene vhodnih in izhodnih materialov, storitev, itd.

Jasno je, da zaradi tega v praksi brez inflacije ne bo šlo, zato je zmeda okrog predvidenih gibanj inflacijskih tokov izredno velika, ne glede na zagotovitve o njenem znižanju. Domneve o znižanju inflacije so bile zanikane že takoj po novem letu, saj so že prvi januar-

ski dnevi prinesli zvišanje cen velikemu številu izdelkov. Vzroki so delno v davčni politiki, delno pa v zakonitosti, po kateri slehernemu administrativnemu posegu o zadržanju cen za določeno obdobje sledi eksplozija cen.

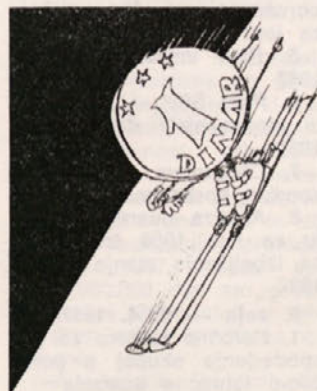
Leto 1987 bo prineslo pravcato poplavo sprememb v finančni zakonodaji — pravo reformo obračunskega sistema. Ocenjujem, da še vedno sloni miselnost večine na prepričanju, da bodo spremembe same po sebi spremenile položaj družbe, v kateri je inflacija preseгла 90 odstotkov v letu 1986, v kateri se je delovna storilnost v zadnjih petih letih bistveno zmanjšala, v kateri je vrednost izvoza komaj-

da 500 dolarjev na prebivalca in kjer razmišljamo o razvoju, temelječem na opremi stari preko dvajset let.

Nihče ne zanika potrebe po spremembah, toda razmere, v katerih mora gospodarstvo delovati ob vedno večjem normativizmu, ki ga duši in mu onemogoča načrtovanje in poslovanje, vse to da slutiti, da marsikje in marsikomu ustrezajo sedanji pristopi k reševanju gospodarskih razmer. Pri tem pa ekonomska politika zahteva in težnje gospodarstva obrača po svoje, njeni učinki pa so dobro vidni vsako leto v analizah zaključnih računov in v vsakoletni stopnji inflacije.

Menim, da gospodarski mehanizem, ki nima vgrajenega stalnega in otipljivega pritiska na vsakdanje povečanje učinkovitosti gospodarjenja, delovne storilnosti in na tehnološki napredek, mora proizvajati krizo in zastoj v gospodarskem in družbenem življenju. Zunanji izraz tega pa je gospodarski položaj družbe. Ekonomija, ki je nekoč veljala za znano tudi pri nas, je sedaj razvrednotena v marsikaterem pogledu. Z njo se upajo ukvarjati vsi, tudi tisti, ki prav malo vedo o obrestih, dohodku, izgubah in še o čem ...

Olga Logar

Mojster! Kako drsi navzdol!

Objekt Konusa dobiva končno podobo. Foto Vili Šuster

Usmeritve za delo sindikata v tem letu

LETNA SEJA SINDIKATA

Sredi decembra lani, smo se delegati Konference osnovnih organizacij Zveze sindikatov (v nadaljnjem tekstu K OOZS), člani izvršnega odbora in vabljeni predstavniki družbenopolitičnih organizacij iz tozd in delovne skupnosti skupnih služb, sestali na letni seji.

Pregledali smo delo sindikata v letu 1986 in ugotovili, da smo, kljub prizadevanjem na mnogih področjih, premalo storili za učinkovitejšo gospodarjenje v tozd in delovni skupnosti. Podatki nam kažejo, da v večini tozd ne delujejo odbori za učinkovito gospodarjenje in prav tako ne deluje odbor za učinkovito gospodarjenje v delovni organizaciji. Zato je naloga sindikata, zlasti pa izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, da takoj skličejo seje odborov za učinkovito gospodarjenje in na njih, pred znanimi podatki po zaključnem računu, obravnavajo uresničevanje letnega plana za leto 1986 in sprejmejo ustrezne usmeritve za bodoče delo.

Ena največjih nalog, ki je pred nami v tem letu, je izdelava in sprejem dolgoročnega planskega akta kadrovske politike, ki mora biti zasnovana na realnih osnovah. Vzporedno z vodenjem aktivnosti na izdelavi takega akta, se morajo podvzeti ukrepi za zagotovitev pogojev, v katerih se bodo zaustavili odhodi iz delovne organizacije. Delegati smo zadolžili izvršni odbor K OOZS, da mora voditi akcijo na naslednjih ključnih področjih:

— animirati inventivno dejavnost na osnovi izdelanega programa,

— voditi akcijo za širši obseg izobraževanja,

— zahtevati odgovornost za nerealiziranje sklepov ali stališč v tej zvezi.

Pojasniti je potrebno, da sta ti dve nalogi ključnega pomena, ker je njuna uresničitev pogoj za pozitiven razvoj naše delovne organizacije. V sedanjem trenutku, tako gospodarskem kot tudi političnem, smo v naši družbi dolžni narediti vse, kar je v naši moči, da povečamo obseg znanja. To pa zahteva bolj sistematičen in planski pristop k izobraževanju mladih, šele prihajajočih kadrov. Težiti moramo tudi k stalnemu izpopolnjevanju vsakega na njegovem delovnem mestu s sodobnejšimi sredstvi za delo. Kajti razvoj znanosti in tehnologije v svetu napreduje z ogromnimi koraki in že samo spremljanje novosti iz obsega del in nalog vsakega od nas, zahteva vsaj 10—20 odstotkov časa letno.

Za poživitev inventivne dejavnosti bomo morali vključiti v akcijo slehernega organizatorja delovnega procesa. Dokler vsak od nas ne bo videl v spodbujanju ustvarjalnega razmišljanja, pri sebi in sodelavcih, eno od osnov za izboljšanje svojega standarda, bomo samo z besedami težko motivirali sodelavce.

V sindikalnem vodstvu se zavedamo ključnih točk razvoja naše delovne organizacije, katerih je še več. Zavedamo se tudi, da bo za uresničitev napredka v delovni organizaciji potrebna stalna akcija na omenjenih področjih in to skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami kot tudi z vodstvom delovne organizacije.

Izboljšajmo odnos do družbenega premoženja

Marjan Kotnik, predsednik glavne inventurne komisije o popisu za leto 1986

Popis materialnih vrednosti po temeljnih organizacijah in v delovni skupnosti skupne službe s stanjem na zadnji dan decembra 1986 je izvršen.

Skladno s pravilnikom o knjigovodstvu TOZD in DSSS Ingrad Celje je komisija za permanentni popis med letom popisovala materialne vrednosti razen zemljišč in zgradb, terjatev in obveznosti, vrednostnih papirjev in blagajne, opreme CZ in SLO, nedokončane proizvodnje, osnovnih sredstev in drobnega inventarja, živil in pijač in pisarniškega materiala, za kar je bila imenovana posebna komisija na nivoju TOZD, DSSS in DO.

Inventurni popis je obsežno delo, ki naj ob koncu poslovnega leta ugotovi realno stanje materialnih vrednosti v delovni organizaciji. Žal si inventurni popis s svojo nedoslednostjo med letom po nepotrebnem sami otežujemo s tem pa pokažemo večkrat tudi naš nepravilen odnos do družbenega premoženja. Neuskaljena evidenca in nepopolno oštevilčenje osnovnih sredstev, neažurno in brez ustreznih dokumentov iz gradbišča na gradbišče prestavljena sredstva, pomanjkljivo ali celo nedelo gospodarjev osnovnih sredstev in drobne mehanizacije v večini gradbenih tozd, odpisi izrabljenih sredstev, ki se ne opravljajo sproti, so dejstva, ki močno ovirajo hiter in učinkovit popis. Če k temu dodamo še neurejenost, predvsem gradbiščnih skladišč, slabo urejene deponije materiala, neučinkovit sistem kontrole porabe materiala, je nujno, da odnos do družbenega premoženja, s katerim delamo in upravljamo, bistveno izboljšamo. In če v času inventurnega popisa še pomislimo na to, kako s družbenim premoženjem gospodarimo, oziroma pomeni

inventura skoraj prisilo, da zadeve uredimo, se preko leta na to vse prevečkrat pozabljamo. Istočasno pa pozabljamo, da lahko velika vrednost sredstev in materiala, s katerim upravljamo, s pazljivejšim ravnanjem in varčevanjem bistveno doprineše k boljšim rezultatom poslovanja.

Neurejena gradbišča, včasih objektivno utesnjena, pomanjkanje smisla za ureditev deponij, neurejene dovodne poti, nepravilno zložen material, slabo zavarovana gradbišča pred odtujitvami, netočno količinsko naročanje potrebnih materialov, ne dajejo samo videz neurejenosti gradbišča, temveč povečujejo že tako visoke stroške materialnega poslovanja, uničevanje materiala, strojelome in možnosti zlorab.

Neustrezna uporaba gradbenega lesa ali posameznih sortimentov, njihovo slabo čiščenje, vzdrževanje in skladiščenje zmanjšuje uporabno vrednost, so vir nesreč pri delu in zmanjšujejo kvaliteto končnih izdelkov, gradbenih objektov.

Za pripravo velikostenskih Outinord opažev ugotovljamo, da stroški priprave in vzdrževanja teh naraščajo, oziroma predstavljajo izredno velik strošek, pri delu s njimi na gradbiščih pa pozabljamo, da so to sredstva za večkratno uporabo in da nepazljivost in malomarnost monterjev drago plačujemo vsi.

Podobno velja za lahko mehanizacijo in orodja. Nestrokovno delo, uporaba sredstev v napačne namene, slabo in nepravočasno vzdrževanje, pomanjkljiva evidenca premikov iz gradbišča na gradbišče, so pojavi, ki jih ugotovljamo že več let nazaj. Ob vse težjih pogojih nabave novih sredstev je nujno in skrajni čas, da tem problemom posvetimo večjo pozornost.

Od lesenih gradbiščnih barak smo v glavnem prešli na

kontejnerje z željo, da uredimo in zagotovimo primerne delovne pogoje odgovornih delavcev na gradbiščih, za neposredne delavce pa urejene garderobe in po potrebi tudi spalne pogoje. Vse prevečkrat nudijo ti objekti kaj slabo sliko njihovih uporabnikov, še huje pa je, ko so vrnjeni v skladišče.

In če vsemu navedenemu dodamo še pravočasen in natančen obračun izvršenih del, pravočasnost potrditve mesečnih situacij za izvršena dela, imamo v teh hladnih zimskih dneh, ko je delo na gradbiščih zaradi vremenskih razmer delno zamrlo, dovolj snovi za razmišljanje, kako zadeve speljati bolj in uspešneje.

Končno vsako leto ugotovljamo podobne napake in pomanjkljivosti v gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Imamo poslovnike in pravilnike, odgovornosti posameznikov so znane. Ukrepov za neodgovorno poslovanje posameznikov je premalo, premalo pa je tudi volje vseh, da stvari izboljšamo. Čakanje na ekonomsko prisilo, ki jo bo prinesel zaostren gospodarski položaj, bo prepozno.

Program sej delavskega sveta za letos

Delavski svet DO GIP »Ingrad« Celje se je na svojem prvem letošnjem zasedanju sestel dne 1. 2. 1987. Med drugim je obravnaval in sprejel program dela za leto 1987.

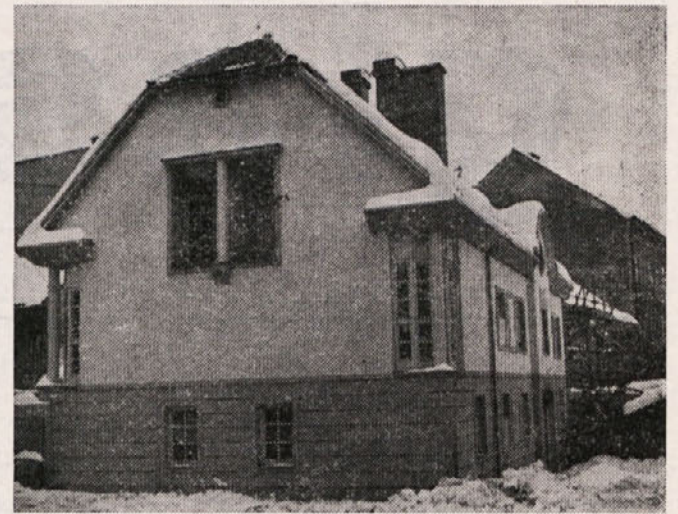
Program predvideva redno mesečno zasedanje in je takšen:

2. seja — 5. 3. 1987

1. Zaključni račun za leto 1986

2. Poročilo o realizaciji programa ukrepov za odpravo motenj v TOZD, ki v obdobju 1.—6. 1986 niso ustvarile minimalne akumulacije

3. Gospodarski načrt za leto 1987

Stanovanjska hiša na muzejskem trgu. Foto VIII Šuster

V izgradnji samopostrežna trgovina ob Teharski cesti

4. Predlog odbora za izobraževanje o štipendiranju za leto 1987

5. Plan investicij za leto 1987

6. Plan SSP — redni del in stanovanjski del za leto 1987

7. Obravnava aktualnih zakonskih sprememb

8. Analiza nesreč pri delu za leto 1986 ter ukrepi za izboljšanje stanja v letu 1987

3. seja — 9. 4. 1987

1. Poročilo odbora za gospodarjenje skupaj s poročilom tehnične kontrole

2. Obravnava predloga komisije za podelitev Nagrad in Priznanj GIP »Ingrad« za leto 1986

3. Obravnava aktualnih zakonskih sprememb

4. Poročilo uredniškega odbora

23. 4. 1987 — svečana seja

4. seja — 14. 5. 1987

1. Problematika s področja SLO in DS

2. Inventivna dejavnost v DO GIP »Ingrad«

3. Poročilo o delu finančnega sveta

4. Poročilo samoupravne delavske kontrole

5. Periodični obračun za obdobje I. do III. 1987

6. Poročilo službe razvoja o planiranem in izvršenem delu

5. seja — 25. 6. 1987

1. Obravnavanje stanovanjske problematike

2. Poročilo odbora za cene družbenega standarda

3. Problematika invalidov v DO

4. Obravnava aktualnih sprememb zakonodaje ter predvidene spremembe samoupravnih aktov

5. Stanje varstva pri delu v DO GIP Ingrad

Julija ali avgusta — po potrebi izredna seja

6. seja — 3. 9. 1987

1. Periodični obračun za obdobje 1.—6. 1987 in analiza izvajanja gospodarskega plana za leto 1987

2. Poročilo odbora za gospodarjenje

3. Poročilo uredniškega odbora

4. Kadrovska problematika v DO

7. seja — 8. 10. 1987

1. Informacija o številu jubilarov

2. Analiza letovanja v letu 1987

3. Analiza inventivne dejavnosti

8. seja — 5. 11. 1987

1. Periodični obračun za obdobje I.—IX. 1987 in analiza gospodarjenja in uresničevanja plana od 1. 1. do 30. 9. 1987

2. Imenovanje inventurnih komisij

3. Delovni čas za leto 1988

4. Razpis Nagrad, Priznanj in Plaket GIP »Ingrad« za leto 1987

5. Poročilo o delu razvojne službe

26. 11. 1987 — svečana seja

9. seja — 2. 12. 1987

1. Poročilo odbora za gospodarjenje

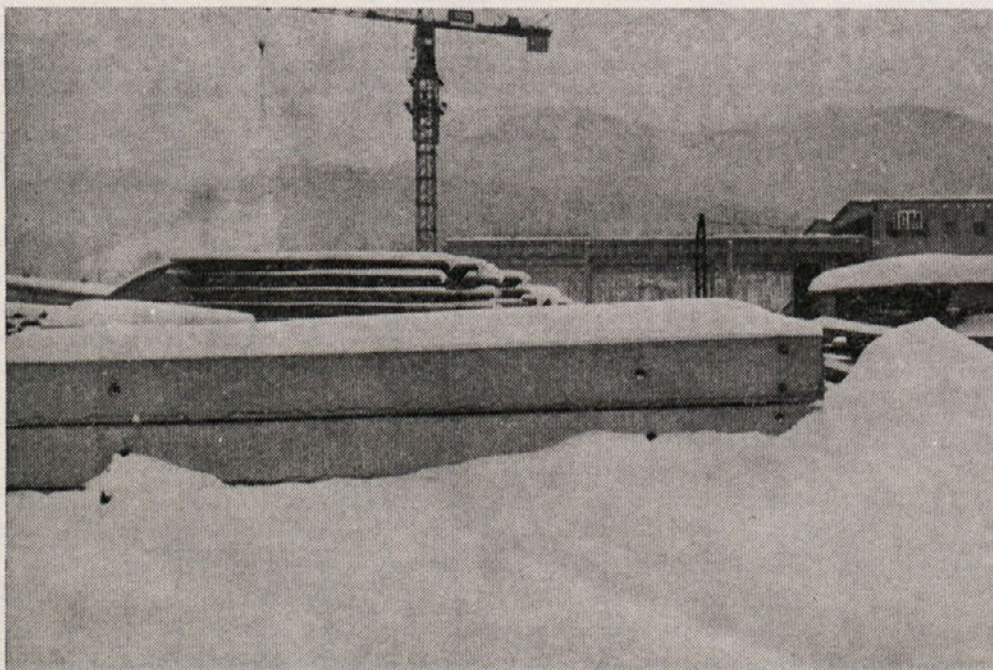
2. Izhodišča za plan 1988

Na sejah DS DO pa se bosta kot stalni točki dnevnega reda obravnavali

1. Obravnava gradiva in izoblikovanje stališč za ZZD SO Celje

2. Obravnava aktualnih sprememb zakonodaje

Tajn. samopr. organov

Obilne snežne padavine so ustvarile kar idiličen pogled na deponije IGM

Lani le dva inovacijska predloga

JANKO LESJAK, dipl. inž. gradb., predsednik odbora, O INOVACIJSKI DEJAVNOSTI

V PRETEKLEM LETU

Novoizvoljen odbor za racionalizacijo in tehnične izboljšave DO GIP Ingrad Celje se je sestel v preteklem letu na štirih sejah. Obravnaval je dva inovacijska predloga, medtem, ko je prejšnji odbor na začetku leta obravnaval prav tako dva predloga.

Prvi predlog tehnične izboljšave je prišel iz kalkulacij TOZD Rogaška Slatina, nanašal pa se je na izboljšavo šifrantov gradbenih del, pri izdelavi predračunov s pomočjo računalnika. Ta predlog pomeni prihranek časa pri izdelavi kalkulacij gradbenih del, hitrejše uvažanje v delo novih kalkulacij, izboljšava kvalitete dela, ker je način sestavljanja šifre prilagojen tehnologiji, ter izboljšanje metodologije dela na delovnem mestu kalkulanta.

Drugi primer tehnične izboljšave je posredoval tovariš Franc Klemen, gre pa za predlog nove rešitve letvanja streh ABK sistema. Predlog je prav tako koristen, vendar je potrebna večja natančnost pri izvedbi vgrajevanja čepov v strešne ABK-TT plošče.

Komisija je ocenila, da znaša prihranjeni znesek v letu dni iz obeh primerov 33 milijonov din. Oba primera sta koristna in pohvale vredna, a kaj ko je to za delovno organizacijo Ingrad vse premalo. Primerjava s kakršnokoli drugo industrijsko dejavnostjo je skoraj nemogoča, vendar pa smo tudi v panogi na repu inovativne dejavnosti. Zanesljivo pa je res, da predlogi ne morejo biti izčrpani, saj se tudi tehnologija nenehno spreminja, prilagaja novim materialom in potrebam ter se temu ustrezno dopolnjuje. Mnogo idej se vidi tudi

O inventivni dejavnosti je veliko napisanega v sredstvih javnega obveščanja, zato ne bi navajali vseh družbenopolitičnih usmeritev v Jugoslaviji in Sloveniji, ki zahtevajo od nas, da stalno, vsak dan, na svojem delovnem mestu ustvarjalno razmišljamo in delamo.

In kakšno je stanje na tem področju v delovni organizaciji?

V zadnjih dveh letih beležimo zelo hud padec pri številu inovacijskih predlogov. Tako je bilo v letu 1984 29 predlogov, v letu 1985 13 predlogov in lani samo dva inovacijska predloga. Gospodarska korist je bila v letu 1984 7.044.731 din, v letu 1985 6.605.790 din in lani še samo 4.894.000 din, kljub drveči inflaciji in cenam, na osnovi katerih smo izračunali gospodarsko korist.

Realno gledano je stanje takšno, da predstavlja za delovno organizacijo z več kot tri tisoč zaposlenimi pravo katastrofo in je zato skrajni čas, da nekaj storimo na tem področju.

na tujih sejnih, a kot da jih ne znamo prenesti na naše razmere.

Nismo edini, ki se ubadamo s tem problemom in skušamo spodbuditi inovativno dejavnost. Verjetno smo pa med redkimi delovnimi organizacijami, ko imamo od-

škodnine za avtorske pravice po pravilniku tako nizke. Tudi delo komisije je prepočasno, vendar je treba upoštevati, da je predlogov izredno malo in mora komisija čakati, da bi se jih nabralo več. Ni nujno, da bi vsak predlog moral uspeti. Vsekakor pa bi morali miselnost angažirati v smeri inovativnosti, da bi prišli do večjega izbora idej, a kaj ko vse prepogosto razmišljamo le o dnevnih problemih.

Komisija je tudi mnenja, da je potrebno kadrovske zasesti delovno mesto »organizatorja inovacijske dejavnosti v delovni organizaciji«, od vodstev DO, TOZD ter skupnih služb pa pričakujemo, da posvetijo področju inovativne dejavnosti večjo pozornost, saj podatki kažejo, da nam dohodek, ustvarjen od inovacijske dejavnosti hitro pada v zadnjih dveh letih.

LETNI PLAN NAŠIH ZMOGLJIVOSTI

Leto bo težavno

V mislih imamo leto, ki je pred nami. Ali bo dovolj dela za vse nas, in ne le dela, kakšni bodo uspehi tega dela? Saj dober gospodar pravi, da ni vse delo, treba je tudi nekaj ustvariti. Težke gospodarske razmere, ki jih tudi letos ne bomo kar tako rešili, nam dajejo veliko misliti.

Letni plan še ni sprejet, naša predvidevanja pa izhajajo iz prejšnjega leta, ki kažejo, da imamo trenutno polno zasedenost gradbenih zmogljivosti do konca meseca maja. Vrednost pogodb, ki so bile sklenjene lani in se njihova realizacija prenaša v leto 1987, znaša ca. 11.000.000.000 din, kar predstavlja ca. 30 odstotkov letne proizvodnje gradbene operative.

Na nekaterih objektih bo potrebno zaradi kratkih rokov delati pospešeno, to je tudi 12 ali 24 ur dnevno. To se nanaša predvsem na objekt Dom umirovljenika Krapinske Toplice in na dozidavo hotela Trakoščan.

Po informacijah, ki so jih zbrali direktorji TOZD gradbene operative, je na njihovih območjih veliko želja po novih investicijah, koliko je teh investicij realnih in za koliko bodo pridobljena potrebna finančna sredstva, pa je sedaj težko govoriti.

Po vseh predvidevanjih naj bi bilo v letu 1987 manj investicijskega denarja kot v preteklem letu. Kaj to pomeni za gradbenike si lahko mislimo. Nekaj več upanja je v tem, da naj bi se letos pričeli dve večji investiciji in sicer gradnja verige Savskih elektrarn (Vrhovo) in pospešena gradnja avtoceste od Jesenic do Bregane. V tem vidijo nekatera podjetja, ki so specializirana za to vrsto gradenj, svojo rešitev. Na žalost naša delovna organizacija pri teh delih v glavnem ne bo sodelovala, razen pri gradnji manjših objektov.

GRADNJA PODVOZA V KERSNIKOVU ULICI

Tesnenje gradbene jame z injekcijsko zaveso

Pred tremi meseci smo pričeli z izgradnjo podvoza na Kersnikovi ulici v Celju, ki je iz programa objektov magistralne ceste zahod.

Gradbeno jamo pri izvedbi podvoza na Kersnikovi ulici smo morali zaradi visokega nivoja podtalne vode (TVV 235.40 m) in močno propustnega gramoza zaščititi pred udarom podtalne vode. Običajno metodo z zabijanjem zagatnih sten tu ni bilo možno izvesti zaradi vpliva vibracij na sosednje objekte, ki stojijo na robu gradbene jame in motenja proizvodnje zlatarne. Zato smo iskali tehnološko enakovredno rešitev, ki je bila kasneje izvedena s 60 odstotnim prihrankom glede na zagatno steno.

Odločeno je bilo, da se izvede tesnilna injekcijska zavesa, ki bo ob dodatnem črpanju vode iz gradbene jame omogočila izvedbo dela. To je novejša tehnologija, ki se pri tovrstni gradnji na celjskem območju še ni uporabljala. Projekt in izvedbo je prevzel Geološki zavod Ljubljana. Na osnovi terenskih raziskav je bilo ugotovljeno, da so tla sestavljena iz treh karakterističnih slojev. Vrhni sloj povprečne debeline 3 m predstavlja nasip, sestavljen iz slabo propustnih glinastomeljastih zemljin. Srednji sloj predstavlja 5—6 m debel sloj

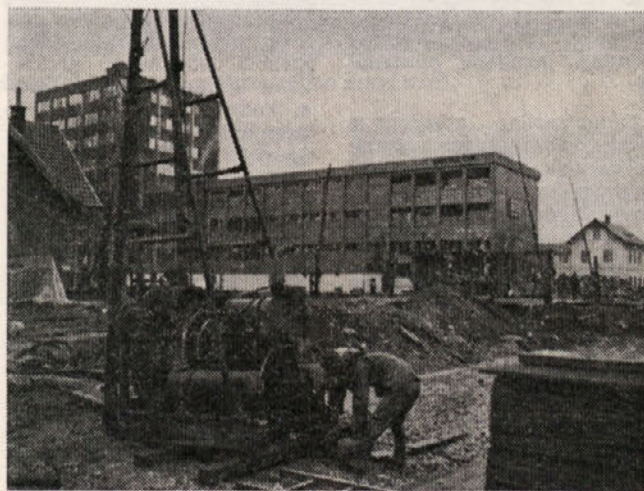
dobro granulirane, prodno-peščene, ponekod meljaste zemljine srednje do zelo goste sestave.

Spodnjo plast, ki se pojavlja na 9—12 m globine predstavlja plast oligocenske glinice po trde do trde konsistence, ki predstavlja praktično nepropustno plast.

Injektirali smo srednjo prodno-peščeno plast z injekcijsko suspenzijo, sestavljeno iz 97 % cementa, 3 % bentonita in vode (razmerje suho : vodi = 1 : 1 do 1 : 2). Razdalja med vrtnami je bila 1,5 m s tem, da smo najprej injektirali primarne vrtnice v razmaku 3 m in po 48 urah še sekundarne.

Za 200 m injekcijske zaveso je bilo porabljeno 356 ton cementa, delo pa je bilo opravljeno v 25 dneh. Rezultat je pričakovano. Propustnost prodno-peščene zemljine je zmanjšana približno stokrat! Jama je odprta na ca. 2600 kvadratnih metrov in kljub temu, da je dno gradbene jame 2,80 m pod nivojem podtalne vode, je dotok konstanten in znaša le 1200 l na minuto, s čemer je izključena tudi vsaka možnost izpiranja finih frakcij in vpliv le-tega na posodanje sosednjih objektov.

Bogdan Kočever, dipl. inž. gradb.

Dela na vrtnanju ter injektiraju terena. Foto Bogdan Kočever

SKUPŠČINA SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA UPOŠTEVALA POBUDE OZD IN SINDIKATOV

Informacija o obveznostih OZD v postopku za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja

OPREDELITEV POJMA INVALIDNOSTI

Z novim sistemom invalidskega zavarovanja, ki ga je uvedel zakon o temeljnih pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Ur. list SFRJ št. 23/82), je organizacija združenega dela prevzela številne obveznosti do tistih delavcev, ki med delovnim razmerjem postanejo delovni invalidi. 33. člen zakona je definiral status delovnega invalida oziroma na novo opredelil pojem invalidnosti, pri čemer je upošteval,

da delavec kljub trajni spremembi v zdravstvenem stanju ne postane invalid toliko časa, dokler lahko glede na svojo strokovno usposobljenost opravlja dela, oziroma naloge v temeljni organizaciji. Z drugimi besedami to pomeni, da se delavca tudi ob trajni spremembi v zdravstvenem stanju razporedi na taka dela, oziroma naloge v temeljni organizaciji, ki ustrezajo njegovi strokovni izobrazbi, oziroma z delom pridobljeni delovni zmoglosti, ne da bi pridobil pravice iz

invalidskega zavarovanja. Gre namreč za primer razporeditve, ki je pogojen v spremembi zdravstvenega stanja delavca, čeprav 177. člen zakona o združenem delu govori o tem, da se delavca lahko razporedi na drugo delo, oziroma naloge le v zvezi z delovnimi potrebami.

Ugotavljamo, da je zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju naše republike (Ur. list SRS št. 27/83) dosledno upošteval novo definicijo invalidnosti, (Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

ki je bila sprejeta v zveznem zakonu in v 5. poglavju nato opredelil pravice tistih zavarovancev, pri katerih nastane neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti, oziroma tistih zavarovancev, pri katerih nastane spremenjena delovna zmožnost. Obe kategoriji zavarovancev ne pridobita statusa delovnih invalidov, kajti niti spremenjena delovna zmožnost niti neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti nista več rizika invalidskega zavarovanja.

BREME ZAGOTAVLJANJA ZAPOSLOTITVE INVALIDOV PRENESENO NA DO

Spričo take pravne ureditve je razumljivo, da je bilo potrebno dopolniti postopek za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki ga je urejal pravilnik iz leta 1979 (Ur. list SRS št. 17/79). Navedeni samoupravni splošni akt Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije je namreč opredeljeval postopek ob upoštevanju tedanje pravne ureditve invalidskega zavarovanja, ki seveda ni poznala rizikov invalidskega zavarovanja, ki bi bili prenešeni zgolj na organizacijo združenega dela. Ta pravilnik je bil spremenjen, oziroma dopolnjen šele 22. oktobra 1986, ko je skupščina Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja končno sprejela spremembe in dopolnitve pravilnika ter postopek uredila tako, da ima v novem postopku tudi organizacija združenega dela ustrezno vlogo in to takrat, ko se ji s sklepi skupnosti nalagajo določene obveznosti.

Organizacija združenega dela je posebej zainteresirana za ustrezno opredelitev delavčeve pravice iz invalidskega zavarovanja, saj je ena izmed temeljnih pravic pravica do nadaljnjega dela, oziroma zaposlitve. Delovnemu invalidu ne more prenehati delovno razmerje zaradi invalidnosti, razen, kadar gre za trajno in popolno nezmožnost za delo. Samo v tem primeru preneha delovnemu invalidu delovno razmerje po samem zakonu, in sicer neodvisno od volje samega delavca ali od volje organizacije (2. točka 172. člena zakona o delovnih razmerjih — prečiščeno

no besedilo Ur. list SRS št. 24/83).

Če torej delovni invalid ohrani delovno razmerje, je razumljivo, da je breme zagotavljanja zaposlitve prenešeno na organizacijo združenega dela in to tudi takrat, kadar organizacija nima ustreznega dela, ki bi ga delavec glede na trajne okvare v zdravstvenem stanju in preostalo delovno zmožnost še lahko opravljal.

USTREZEN STROKOVNJAK DO ČLAN INVALIDSKE KOMISIJE

Bistveni novosti v dopolnjevanju pravilniku torej sta:

— OZD je udeležena v postopku, torej je pridobila možnost pravnega sredstva v vseh tistih primerih, ko se ji s sklepom Skupnosti nalagajo določene obveznosti iz invalidskega zavarovanja (možnost pritožbe).

— Delovna organizacija preko svojega predstavnika aktivno sodeluje pri delu invalidske komisije.

Novost je tudi v sestavi invalidskih komisij, kjer ne sodelujejo več le strokovnjaki medicinske stroke, marveč je tretji član strokovnjak s področja varstva pri delu ali organizacije dela, industrijske psihologije ali tehnologije, oziroma drugega ustreznega področja. To pomeni, da je zato udeležba OZD še posebej pomembna, kajti temu (tretjemu članu) strokovnjaku mora OZD posredovati ustrezne podatke, da bi lahko zavzel ustrezno strokovno mnenje v okviru mnenja invalidske komisije.

Tako je invalidska komisija, po novem, dolžna (obvezna) povabiti ustreznega strokovnjaka iz delovne organizacije, kadar daje izvedensko mnenje o invalidski, oziroma delovni zmožnosti zavarovanca (delavca), n. pr. inženirja varstva pri delu, tehnologa ali inženirja organizacije dela itd. Torej mora omogočiti, da predstavnik DO sodeluje pri njenem delu in posreduje ustrezne podatke.

VPLIV DO NA DELO INVALIDSKE KOMISIJE

Najpomembnejša sprememba je ta, da bo lahko OZD ne samo s podatki, ampak tudi z neposrednim sodelovanjem pri delu invalidske komisije vplivala na sprejem mnenja invalidske komisije.

Invalidska komisija naj bi ob posredovanju predstavnika OZD opredelila čim bolj natančno pogoje, pod katerimi bo lahko delovni invalid nadaljeval z delom. Če bodo ti pogoji natančno opredeljeni in če bo upoštevan tudi razvid del in nalog ter če bodo upoštevani tudi ustrezni tehnološki podatki o posameznem delovnem mestu, potem ni pričakovati, da bi prihajalo do sporov, ker bo OZD razpolagala s kvalitetnimi mnenji, oziroma stališči invalidske komisije.

OZD, ki želi aktivno sodelovati pred organi SPIZ, mora ustrezno organizirati svojo aktivnost in tudi angažirati strokovnjake, ki bodo seznanjeni s pravno ureditvijo invalidskega zavarovanja in možnostmi sodelovanja pri delu invalidske komisije. Strokovnjaki OZD morajo v okviru svoje delovne obveznosti, ki jo določa razvid del, oziroma nalog, imeti tudi naloge sodelovanja pri delu invalidske komisije. Menimo, da mora strokovnjak, ki ga delegira OZD k delu invalidske komisije, natančno poznati vsak posamezni primer in se izčrpno pripraviti na aktivno sodelovanje ter se ustrezno opremiti z informacijami. Podatki se morajo nanašati na tehnične, tehnološke in organizacijske vidike določenih del, oziroma nalog, prav tako pa tudi na vse pravne vidike, ki izhajajo iz razvida del, oziroma nalog ali drugih samoupravnih splošnih aktov organizacije.

V »Ingradu« že teče postopek za imenovanje strokovnega delavca za sodelovanje pri delu invalidske komisije, ki bo zastopal našo delovno organizacijo. (Strokovni delavec, ki že sicer pripravlja dokumentacijo za invalidski postopek, ne more imeti take funkcije).

Glede na različne vrste naše dejavnosti (gradbena operativna, industrija gradbenega materiala, kovinska in lesna pa mehanizacija in servisne storitve), bo potrebno pooblastiti več različnih strokovnjakov, ki bodo zastopali delovno organizacijo pri delu invalidske komisije.

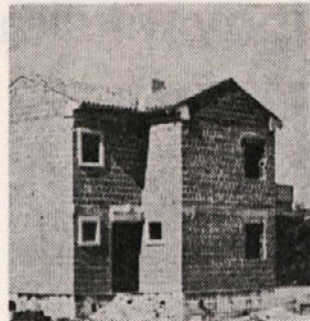
Invalidska komisija zaseda vsak delovni dan (razen srede) od 15. ure dalje. V Celju na Gregorčičevi 5 a, v Ljubljani pa na Miklošičevi 24.

Na nov način dela je prešla invalidska komisija v januarjem 1987.

Letno obravnava povprečno 70 do 80 naših delavcev (v zadnjih treh letih).

VEČJA PREVENTIVNA SKRB ZA PREPREČEVANJE INVALIDIZACIJE

Z novim pravilnikom o postopku za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja naj bi se dokončno zaokrožil novi sistem invalidskega zavarovanja. To pa še ne pomeni, da so s tem razrešena vsa vprašanja v zvezi z uveljavljanjem novega sistema invalidskega zavarovanja, saj že sedaj mnogi opozarjajo, da je predpis spremenjene delovne zmožnosti nevzdržen in da je tudi predpis neposredne nevarnosti za nastanek invalid-

nosti odrinjen na povsem stranski tir in nima ustreznega učinka pri preprečevanju invalidizacije. Ugotoviti moramo, da je spremenjena delovna zmožnost inštitut, ki le na videz zmanjšuje stopnjo invalidizacije, saj gre za trajne spremembe v zdravstvenem stanju, ki zahtevajo delavčevu razporeditev na druga dela, oziroma naloge. To pomeni, da je delavec prizadet v svoji profesionalni aktivnosti, ne glede na to, da ne pridobi pravic iz invalidskega zavarovanja. Organizacije združenega dela v Sloveniji bi morale temeljito analizirati položaj, v katerem so delavci s spremenjeno delovno zmožnostjo, kajti ta položaj jim ne zagotavlja enakih pravic kot invalidom III. kategorije invalidnosti.

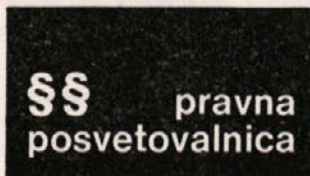
Ne glede na navedene dileme pa je treba ugotoviti, da bo posledaj imela organizacija združenega dela možnost aktivne udeležbe v postopku na eni strani z dejansko udeležbo pri delu invalidske komisije in pri posredovanju podatkov invalidski komisiji, na drugi strani pa s pravno možnostjo uveljavljati zahtevo za varstvo pravic zoper vsako odločitev skupnosti, s katero se bo organizaciji združenega dela naložilo določene obveznosti. Spremenjeni postopek ima namen čim bolj

adekvatno obravnavati delavce ob trajni spremembi v zdravstvenem stanju in jim zagotoviti tudi kljub taki spremembi produktivno delo. Stopnja invalidizacije tako v naši republici kot tudi v Jugoslaviji zahteva večjo skrb za preprečevanje invalidizacije, kar je bil končno tudi namen sprememb in dopolnitev zakona o varstvu pri delu, do katerih je prišlo v letu 1986 (Ur. list SRS št. 25/86).

Sam postopek zagotavlja zgolj pravilno razporeditev delavca, pri katerem je že prišlo do trajnih sprememb v zdravstvenem stanju, oziroma do invalidnosti, vendar bi morala organizacija združenega dela poskrbeti že poprej za vse ustrezne preventivne ukrepe, med katerimi je tudi ukrep neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti.

Organizacija združenega dela, ki želi humanizirati delo, mora poskrbeti za preventivo, oziroma preprečevanje invalidizacije. V prvi vrsti mora posvečati seveda več skrbi pogojem dela, tehnologiji, organizaciji dela in zlasti varstvu pri delu. K humanizaciji dela sodi tudi skrb za delovne invalide, torej za tiste delavce, pri katerih je kljub preventivnim ukrepom prišlo do invalidizacije. Sodelovanje v postopku pred organi skupnosti in ustrezno razporejanje delovnih invalidov je le del prizadevanja za večjo stopnjo humanizacije dela in tudi delovnih razmerij v naših organizacijah združenega dela. Zato je razumljivo, da formalni postopek ni sam sebi namen, ampak naj služi večjemu prizadevanju za zmanjšanje invalidizacije in za celovito obravnavanje tistih primerov, ko je do invalidizacije prišlo.

Jožica Verdnic

BOLNIŠKA IN LETNI DOPUST

Vsem je bolj ali manj znano, da se čas boleznih ne šteje v letni dopust. To zadevo ureja Zakon o delovnih razmerjih, na podlagi katerega se koriščenje letnega dopusta prekine z dnem nastopa bolniške. Po ozdravitvi, oziroma zaključku bolniške, ima delavec pravico nadaljevati s koriščenjem dopusta in je na dopustu toliko dni, kolikor mu je bilo odobreno.

Manj znano pa je, kako zakon ureja vprašanje pravice do letnega dopusta v primerih, ko je delavec zaradi boleznih odsoten z dela dalj časa — več mesecev ali celo leto.

Če se z boleznijo ne prekine delovno razmerje, bolniška ne vpliva na poznejše pravice do letnega dopusta.

Delavec ohrani — zadrži pravico do dopusta, saj gre za nepretrganost dela in delovne dobe.

Zakon različno ureja vprašanje izrabe letnega dopusta po končanem staležu, odvis-

no od tega, kako samoupravni akt (Pravilnik o delovnih razmerjih) v posamezni delovni organizaciji ureja vprašanje koriščenja letnega dopusta. Ali dopušta možnost izrabe letnega dopusta v dveh ali več delih, ali ga je potrebno izrabiti v tekočem letu.

Ker naši pravilniki dopuščajo možnost izrabe letnega dopusta v dveh delih, navajamo primere, ki jih zakon opredeljuje za to obliko izrabe letnega dopusta:

— Če je delavec ozdravel pred koncem koledarskega leta, ima pravico do konca leta izrabiti le ostanek do 12 delovnih dni dopusta, ostali del pa do konca februarja naslednjega koledarskega leta.

— Če je delavec ozdravel po 1. 1. ima pravico do konca februarja izrabiti preostali del letnega dopusta nad 12 delovnih dni.

— Če je delavec ozdravel po koncu februarja naslednjega koledarskega leta, letnega dopusta iz prejšnjega leta ne more več izrabiti.

— Neizrabljeni dopust po 28. februarju ni mogoče prenesti v naslednje koledarsko leto.

Navedeni primeri izrabe letnega dopusta po končani bolezni — bolniški veljajo v SR Sloveniji.

Letos ni bilo jeze pri poslovnih obiskovalcih Ingrada, saj so bili zasneženi parkirni prostori pravočasno očiščeni. Foto Vili Šuster

iz naših TOZD iz naših TOZD iz naših TOZD iz naših TOZD iz naših TOZD

IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE KLEPARJEV

Boljše delo — večji zaslužek

Za kvalitetno obrtniško dejavnost je potrebno veliko znanja in natančno poznavanje stroke. Tudi v gradbeništvu. Ugotovljeno je, da so celo ponavljajoči objekti po svoje izvirni gradbeni izdelki. Saj se nenehno pojavljajo novi materiali, nove tehnologije, novi kadri... Seveda pa je pri vsem tem prisotna spremljajoča problematika kot povsod pri uvažanju kakršnihkoli novosti.

Vsega navedenega se zavedajo tudi v našem kleparskem obratu, kjer so novembra lani pripravili izobraževalni program za usposabljanje kleparjev in ga v letošnjem januarju že pričeli izvajati. Spoznali so, da kadrovska analiza zadnjih let in sedanje razmere terjajo neprestano in tekoče usposabljanje vseh kadrov, sicer obrat ne bo imel pogojev za obstoj. Ugotovitev izhaja iz množice razpisov za to dejavnost, na katere pa ni bilo pričakovanega odziva.

Program usposabljanja je pripravljen v dveh delih: praktični del se odvija v obratu, oziroma na gradbiščih in teoretični del, ki ga organizira služba za izobraževanje.

Poglavni cilji so širitev znanja in s tem stopnjevanje produktivnosti dela, višja stopnja kvalitete, manjši stroški proizvodnje, večji zaslužek in boljše počutje posameznika.

Na zaključku programa bo preverjanje pridobljenega znanja, kar bo osnova za kvalifikacijsko napredovanje.

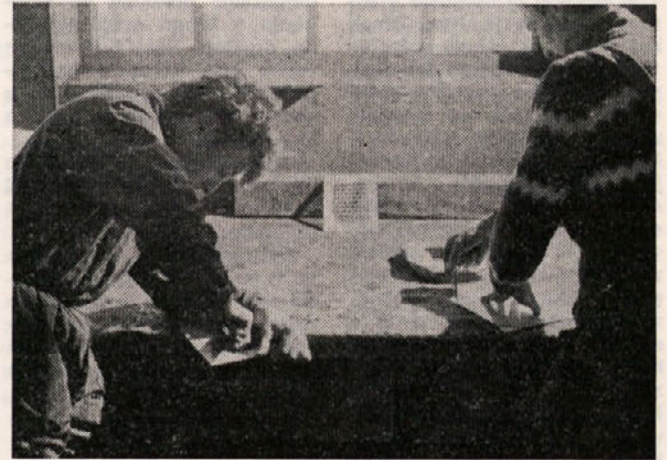
»Naložba v znanje je nujnost, ekonomska potreba, zato moramo usposabljanju in izobraževanju zagotoviti ustrezno mesto« je dejal Jože Mešl, razlagalec praktičnega dela programa.

Vili Šuster

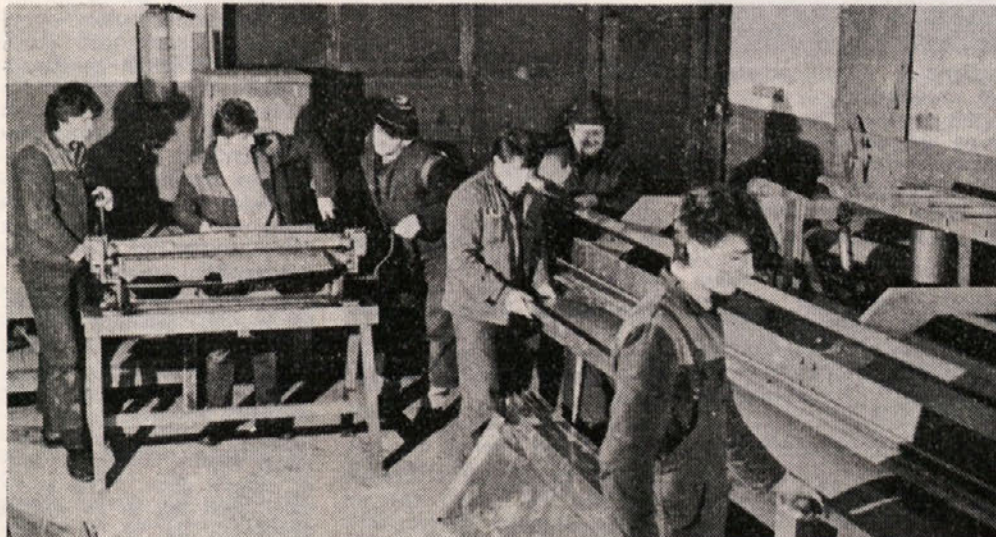

Vsi posnetki v kleparski delavnici: Vili Šuster

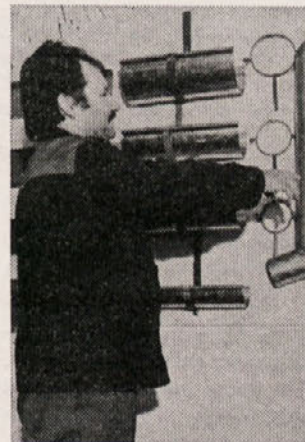
Pred praktičnim usposabljanjem najprej teoretični del. Zavzetost poslušanja in aktivno sodelovanje pri razpravi sta dokaz, da je skupina sprejela izobraževanje kot nujnost, sestavni del proizvodnega procesa in življenja.

Pravilni ročni rez zahteva veliko spretnosti

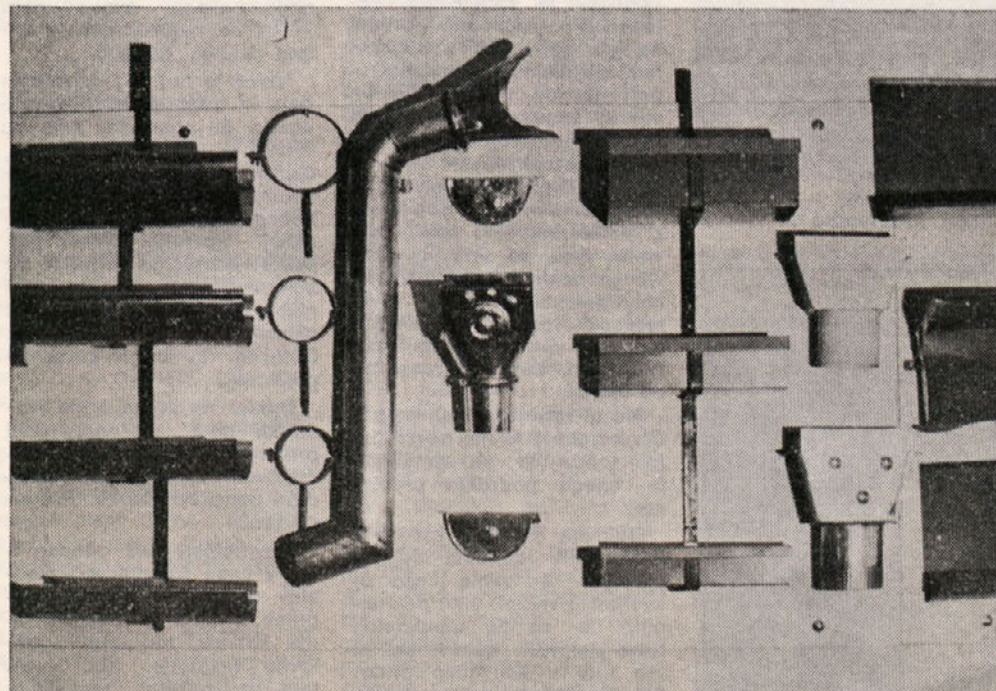
Krivilni stroj, dolžine 8 m, je plod lastnega znanja. Stroj, ta nepogrešljiv pripomoček in delo na njem predstavljata lepši in cenejši izdelek

Instruktor Ivan Dečman kaže na vzorčnem primeru kako, zakaj...

Jože Mešl, vodja priprave dela TOZD Proizvodni obrati

Po končanem usposabljanju so vzorčni izdelki razstavljeni. Pod izdelki so zapisani standardi, opozorila in skice

Brez sodobne strojne opreme ni produktivnega dela

V spomin Ivanu Čmaku

Dne 19. januarja smo se na braslovškem pokopališču, že drugič v razdobju meseca dni, poslavljali od sodelavca — gradbenega strokovnjaka. Tokrat nam je smrt iz naše sredine iztrgala dolgoletnega tovariša in sodelavca Ivana Čmaka, ki smo ga med nami klicali Džon. Prizadetost in trpko žalost je bilo občutili na obrazih vseh, ki smo ga v velikem številu spremljali k zadnjemu počitku. Marsikdo od njegovih bližnjih sodelavcev in prijateljev je prav v teh žalostnih trenutkih slovesa obudil spomin na njegov lik dobrega in korektnega človeka.

Ivan Čmak se je rodil 28. 12. 1926. leta. Otroštvo in mladost je preživel v težkem obdobju pred in v času druge svetovne vojne. Kot precej fantov iz Savinjske doline v tedanjem času, se je tudi Džon odločil za poklic v gradbeni stroki.

V Ingradu in njegovih pravnih prednikih je Ivan Čmak kot gradbeni tehnik združeval delo več kot 38 let. Najprej je delal v operativi in bil vodja gradbišča na številnih zahtevnih objektih. Izkušnje, ki si jih je pridobil, je kasneje koristno uporabil v komercialni, kjer je bil več let vodja oddelka kalkulacij in kasneje v tehnični službi pri načrtovanju delovnih procesov. Njegova strokovnost se je potrjevala posebno takrat, ko je v delovni organizaciji nastala hitra, nepričakovana kadrovska zadrega. V takih trenutkih je vselej prevzemal odgovorne naloge koordinacije delovnih procesov, vodenja posameznih strokovnih služb, do opravljanja funkcije tehničnega direktorja. Skratka, vedno je poprijel tam, kjer smo njegovo znanje in sposobno-

sti ter njega kot človeka najbolj potrebovali.

Džon je bil svojim sodelavcem dober tovariš, mlajšim inženirjem in tehnikom pa izvrsten učitelj, saj je svoje bogate izkušnje prenašal nesebično na te generacije.

Po daljšem zdravljenju se je nameraval v januarju ponovno vrniti na delo. Toda, 16. januarja nas je presunila vest, da nas je za vedno zapustil.

Za Džonom je v naših vrstah nastala velika praznina, ki jo bomo težko nadomestili. Njegov lik strokovnjaka in človeka pa nam bo ostal v trajnem spominu.

Anton Aškerc

Janezu v slovo

Vest, da je tragično preminil v prometni nesreči Janez Popit, nas je vse globoko pretresla. Pretreseni smo bili toliko bolj, saj smo vedeli, da se pripravlja na zimske počitnice, ki jih je nameraval preživeti na smučanju v krogu svoje ljubljene družine. Poln humorja je vsako leto užival v beli obojnosti, to veselje pa je vedno znal deliti z družino in prijatelji.

Njegov krog delovanja je bil izredno širok, a kjerkoli je deloval je bil uspešen in priljubljen.

Kot nabavni referent se je v našem kolektivu zaposlil leta 1974 in je to službo vestno opravljal do zadnjega dne. Njegove organizacijske sposobnosti so pressegale njegovo poklicno dejavnost, zato je bil aktiven tudi na kulturnem in športnem področju. Janez je bil ustanovitelj kvinteta Ingrad, vsekoli je bil zvest pripadnik moškega pevskega zbora Zdravilišče iz Rogaške Slatine, svoj glas pa je rad po-

vzdignil v družbi prijatelj ali sodelavec.

Kot konstruktivnega sodelavca v družbenopolitičnih in samoupravnih organizacijah kolektiva, kakor tudi vzornega člana krajevne skupnosti, se ga bomo še dolgo spominjali.

Ob slovesu pa smo dolžni izreči zahvalo tudi za njegov delež pri rasti in razvoju naše TOZD, Gradbeništvo, Rogaška Slatina.

Sodelavci

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata, IVANA UPLAZNIKA, se iskreno zahvaljujem sodelavcem elektroservisa TOZD Mehanizacija za podarjeno cvetje in izrečena sožalja.

Anton Uplaznik

ZAHVALA

Ob smrti dragega brata, FRANCA LENKO, se iskreno zahvaljujem delavcem TOZD Mehanizacija za darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti!

Cenka Balek

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta KARLA NOVAKA, se iskreno zahvaljujem mojim sodelavcem in delovni organizaciji Ingrad — DSSS za darovano cvetje, spremstvo na njegovi zadnji poti in izrečena sožalja.

Zalujoči: žena, sin in hčerka Angela Trauner z družino

ZAHVALA

Ob tragični in boleči izgubi ljubljenega moža in atija, JANEZA POPITA, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih. Hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje, mu darovali cvetje in ga spremljali na njegovi zadnji — mnogo prerani poti.

Posebna hvala TOZD Gradbeništvo Ingrad Rogaška Slatina za organizacijo slovesa, za poslovilne besede, hvala pa tudi godbi na pihala »Straža«, moškemu pevskeemu zboru »Zdravilišče« in njegovim sopevcem kvinteta »Ingrad«.

Neutolažljive žena Viktorija, hčeri Aleksandra in Mateja

ZAHVALA

vsem, ki ste našega dragega moža in očija ter dedka

HENRIKA ČMAKA, dipl. gradb. inž., spremljali k zadnjemu počitku, mu darovali cvetje, zapeli ganljive žalostinke in spregovorili ob odprtem grobu.

Še posebno se zahvaljujemo tovarišici Ivici Bezljaj in tovarišema Francu Bergincu in Francu Sevnikarju.

Hvala vsem za dostojen pogreb.

Žena Lea, otroka Irena in Iztok, ter štirje vnučki

Odslej več štipendij

Štipendisti usmerjenega izobraževanja

V tekočem šolskem letu 1986/87 imamo 302 štipendista za proizvodne poklice in to 211 gradbincev in 91 štipendistov za obrtne poklice. Na celjskem področju jih imamo 262 in 40 v Ljubljani. Zadnji dve leti smo kadrovali nekoliko več štipendistov za gradbince iz drugih republik, pa tudi v obrtnih poklicih je vse večji odstotek učencev iz Hrvaškega Zagorja. Upadlo je tudi zanimanje za poklice vodovodarja in monterja centralnega ogrevanja, dočim ni v Ljubljani zanimanja niti za avtomehanika.

Zelo slabo imamo strukturo po kraju bivanja učencev, in sicer je 81 domačinov, 28 iz Hrvaškega Zagorja, 56 iz okolice Virovitice in 137 iz BiH. V domu učencev v Celju jih je 135, v Mariboru 62, v domu v Ljubljani 33 in eden v Skofji Loki.

Za prihodnje šolsko leto bomo morali razpisati več štipendij, zanje pa pridobiti čim več učencev iz neposredne bližine temeljnih organizacij.

Kadrovski štipendisti

V lanskem poletju smo podelili za šolsko leto 1986/87 85 štipendij, vendar so jih nekateri odklonili ali se sploh niso oglasili, tako da jo je sprejelo 67 kandidatov. Skupaj s štipendisti iz preteklega leta imamo sedaj 103 štipendiste in to 26 na srednjih šolah, 26 na višjih in 51 na visokih šolah. Štipendijsko razmerje zaradi ponavljanja letnika miruje 6. štipendistom. Najtežje je dobiti štipendiste za strojništvo, računalništvo, prošnja pa ni bilo tudi s področja organizacije.

Za smelejše kadrovske politike bomo morali za prihodnje šolsko leto razpisati še več štipendij.

Pripravištvo

Pripravištvo opravlja 55 učencev in prvi že opravljajo pripravniške izpite. Večina učencev je zadovoljna, nekateri so celo zelo pridni, žal pa se vedno najde nekaj takšnih, ki prepozno ugotovijo, da jih to delo ne veseli, zamujajo, ne morejo redno hoditi na delo in povzročajo nadrejenim sive lasse. V dveh ali treh letih smo vanje veliko investirali, z nekaterimi smo imeli zelo veliko dela, da smo jih spravili do poklica in najtežje je, ko ugotovimo, da po prvih mesecih dela samovoljno odidejo ali so disciplinsko izključeni zaradi izostankov od dela.

Ne bi navajala vseh mogočih vzrokov, ki to povzročajo, tokrat bi se dotaknila le enega področja problemov.

Delovna sredina, kamor ti pripravnik, oziroma delavec pridejo, se nima časa ukvarjati z njimi, jim prisluhniti, da so še mladoletni, brez delovnih navad, saj si teh tudi v šoli niso pridobili. Pozabimo, da so še potrebni usposabljanja, učenja vzgoje, navajanja na di-

sciplino tako pri delu kot v medsebojnih odnosih. Nekateri z nerealnimi predstavami o delovnem tempu, še posebno osebnem dohodku, se izgubijo in so hitro izločeni.

Ne mislimo, da je treba njihove napake spregledati, prav nasprotno. Dosledno jih je treba nadzirati, voditi, vzgajati, reagirati ob prvem izostanku, na pravi način popraviti napake, popravljati odnose, saj so še mladostniki in nikakor niso primerljivi s starejšimi delavci, med katerimi je že prišlo do selekcije in so se oblikovali v drugačnih, hujših časih, ko je bila dovolj beseda ali celo samo pogled.

»Zidar že ne bom!«

Kaj zidar, še manj tesar ali železokravec, slikopleskar, stavbni klepar, stavbni ključavničar... Ne bo rudar, ne bo metalurg, ne bo... Ne bo strojni inženir, elektroinženir, gradbeni inženir, ne bo...

Mladi so brezposelni ali neustrezno zaposleni. Zaradi brezposelnosti razmišljajo o uvedbi tretjih izmen...

V tekočem šolskem letu je bilo razpisanih 1530 učnih mest na Srednjih gradbenih šolah v Sloveniji, vpisalo se je le 1040 učencev, od teh je kar 583 iz drugih krajev Jugoslavije. Ne pomagajo nobene ugodnosti, boljši štipendijski pogoji. Letos je ostalo v Sloveniji več kot 50 % razpisanih štipendij v gradbeništvu nepodeljenih.

Zastavlja se vprašanje, kaj mladino odvrča od gradbeništva? Je to družbena klima, gospodarsko stanje, nepoznavanje zaposlitvenih možnosti, neobveščeno, stališča in ambicije staršev, interesi mladih, osebni dohodki, pogoji dela... Ali je to splet vseh teh in še drugih okoliščin? Je to posledica krize, v katero je gradbeništvo zašlo? Gradbeništvo je namreč »barometer« celotnega našega gospodarstva in tu se najprej občuti prihod kriznih obdobij.

Vzrok je tudi v vrednotenju dela v naši družbi. Kvalificirano in kreativno delo še vedno ni na prvem mestu, čeprav o tem že dolgo govorimo. Tudi o pogojih gradbenega delavca ni treba posebej govoriti. Tako pač starši odvrčajo otroka od kombinizonov, ki niti modri niso, ampak sivi. Raje jih usmerjajo k lažjim, lepšim, čistejšim in boljše plačanim poklicem.

Dokler ne bomo bolje vrednotili dela v neposredni proizvodnji, ne moremo pričakovati izboljšanje. Posledice bodo boleče za celotno družbo.

Prenekateri naš učenec ima v času šolanja več sredstev, bonitet, ugodnosti pogojev bivanja in udejstvovanja kot pa, ko stopi v delovno razmerje. Nad vsem tem se moramo zamisliti in tudi kaj ukreniti!

Edita Čebela, dipl. psih.

glas mladih

Volilno programske konference ZSMS

Za nami je ponovno 2-letno mandatno obdobje dela koordinacijskega sveta ZSMS ter Ingradove mladine, za katerega lahko rečemo, da je na nekaterih področjih delovanja pomenilo korak nazaj, drugod pa je bilo narejeno vse ali še več od začrtanega.

V tem času potekajo po osnovnih organizacijah ZSMS TOZD in DSSS volilno programske konference, na katerih mladi volijo člane novih vodstev osnovnih organizacij ter sprejemajo program dela za naslednje obdobje.

Konec meseca marca pa čaka volilno programska konferenca tudi koordinacijski svet ZSMS GIP Ingrad, kjer bo tudi v vodstvu prišlo do zamenjave, verjetno pa bo predlagana tudi nova organizacijska shema glede delovanja KS ZSMS.

Blaž Lilija

Smučanje na Poljskem

Na podlagi večletnega sodelovanja med našo DO GIP »Ingrad« Celje ter železarno Huta Baildon iz Katowic na Poljskem, prihaja tudi do izmenjav pri koriščenju počitniških zmogljivosti. Tako v času zimskih počitnic odhajajo naši delavci na smučanje na Poljsko, delavci železarne iz Katowic pa prihajajo konec poletja k nam.

Tako smo tudi letos v času med 23. januarjem ter februarjem bili v gosteh na Poljskem. Prebivali smo v njihovem počitniškem domu Ondraszek v mestecu Wisla na jugu Poljske — to je približno 60 kilometrov oddaljeno od Katowic ter 90 kilometrov od znanega smučarskega središča Zakopane. Pot v Wislo nas je vodila preko Dunaja, Bratislave ter Trnave na Češkem do mejnega prehoda Cieszyn — od tu pa je le streljaj daleč naš cilj — Wisla. Skupaj s čakanjem na mejah je pot trajala skoraj 15 ur, po poti

pa nas je spremljal močan dež, sneg, in šele nazadnje je sijalo tudi sonce.

Dom Ondraszek leži na zelo lepi legi nad mestecem in je obdan s čudovitimi gozdovi. Ker so ga letos obnovili, je seveda zelo lepo urejen. V njem prevladujejo predvsem dvoposteljne sobe, v vsakem nadstropju je TV avla, ima restavracijo z lastno kuhinjo, ki pripravlja precej obilne obroke, ima nekaj športnih naprav, bazen, svoj disco klub, veliko športnih rekvizitov — skratka precej pestro ponudbo za preživetje dopusta.

Mestece Wisla je kraj z okoli 800 prebivalci, skozi pa teče reka Wisla, za katero pravijo, da je kraljica rek Poljske. V mestecu je precej majhnih trgovin ter ena veleblagovnica, tako da je ponudba sicer precej raznolika, vendar je kvaliteta izdelkov včasih vprašljiva.

Prvo smučišče je približno 3 km oddaljeno in leži ob mestecu Ustron. Smučišče je opremljeno s sedežnico ter ponavadi delno urejeno. Lepa in dobro urejena smučišča so od Wisle oddaljena okrog 20 km in so za še tako zahtevnega smučarja zelo kvalitetna. V času našega 7-dnevnega bivanja smo si tudi ogledali del železarne Huta Baildon v Katowicah, mestece Zywiec z največjo pivovarno na Poljskem ter mesto Bielsko Biala, kjer je tovarna znanih avtomobilov 126-P. Imeli smo tudi čudovit piknik, na katerega smo se peljali s sanmi in konjsko vprego, en dan pa smo se tudi sankali.

V spominu pa nam bo vsekakor ostal tudi povratek v domovino, ki je trajal polnih 28 ur — od tega smo jih preživeli na poljsko-češki meji 11, v avtobusu je nato odpovedalo še gretje, zunaj je bilo približno minus 25 stopinj, a vseeno nam to ni pobrlo dobre volje.

Blaž Lilija

Občni zbor ŠD Ingrad

Na občnem zboru športnega društva GIP Ingrad Celje, ki je bil 12. februarja 1987 v dvorani PC v Celju, je bilo izvoljeno novo vodstvo ŠD, ki si je med drugim zadalo zahtevane naloge, da obstoječe bogate športne rezultate še oplemenititi.

Za novega predsednika športnega društva GIP Ingrad Celje je bil izvoljen Janko Golob, za njegove na-

mestnike — podpredsednike pa Anton Aškerc, Karli Gornik in Jože Mešl. Za sekretarja ŠD je bil izvoljen Franc Ramšak, za blagajnika ŠD pa Marija Cvetko. To je obenem tudi sekretariat upravne odbora ŠD Ingrad.

V prihodnji številki bomo objavili še imena ostalih članov upravnega odbora ŠD, kakor tudi zaključke in sklepe iz razprave.

Franc Ramšak

Športnica Celja

Tončka Pečovnik, naša uspešna kegljavka, je bila lani že drugič najboljša športnica Celja

Letni ŠIG '87

Komisija za šport in rekreacijo pri Republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije je določila termine in kraje, oziroma organizatorje predtekmovanj v posameznih panogah letnih ŠIG.

Tako bo:

ŠAH 31. marca v Kopru (SGP Stavbenik), NAMIZNI TENIS 28. marca v Ljubljani (SCT), STRELJANJE 11. aprila

v Kisovcu (SGP Beton Zagorje), KEGLJANJE 18. in 25. aprila v Novem mestu (SGP Pionir), BALINANJE 16. maja v Mariboru (SGP Konstruktor), ODOBJKA 23. maja v Anfovem (Salonit), MALI NOGOMET 30. maja v Ajdovščini (SGP Primorje) in TENIS 30. maja v Kranju (SGP Gradbinec).

Finale ŠIG '87 bo 6. junija v Titovem Velenju.

Veliko smo prekolesarili

Res je, da je sedaj sezona zimskih športov, prav pa je, da pregledamo kako smo člani kolesarske sekcije ŠD »INGRAD« kolesarili v minulemu letu. Udeležili smo se 9. maratona in to: Črnuče (80 km), Kokrica (80 km), Oplotniški (80 km), Celjski (90 km), Završki (110 km), Franja (160 km), Savinjski (70 km), Radenci (80 km) in Kozjanski (120 km). Seštevek vseh maratonov pokaže, da smo na njih prevozili približno 900 kilometrov, vsaj trikrat toliko

pa še na treningih. Pred novo sezono vabimo vse, ki bi se radi včlanili v kolesarsko sekcijo, naj se javijo Borisu Beleharju. Na koncu bi se radi zahvalili vodstvu TOZD PO in Mehanizaciji za omogočene prevoze na maratone.

Na fotografiji je del članov kolesarske sekcije. Od leve proti desni so: Čater, Belehar, Oberžan, Skamen in Krivec, manjkajo pa Kovač, Dragajner in Leskovšek.

Boris Belehar

Pred startom še pomenek in skupinski posnetek

V pričakanju rezultatov naši smučarji analizirajo tekmo. Foto Miran Terglav

Beli dan '87

V prijetnem zimskem okolju, na terenih Celjske koče, je KOOS skupaj s KS ZSMS in ŠD izvedla 2. beli dan Ingrada — tekmo v veleslalomu. Takoj uvodoma velja omeniti, da je usmeritev športnega društva, da organizira tudi zimske igre delavcev Ingrada, povsem na mestu, saj se je tokrat tega tekmovanja udeležimo kar 76 tekmovalcev in tekmovalk, ki so se pomerili na lepo pripravljeni proci v 9. tekmovalnih kategorijah.

V posameznih kategorijah so najboljše čase dosegli:

ŽENSKÉ: nad 42 let — Pavla Jagačič (čas 36,29); od 34 do 42 let — Milica Gornik (37,43), Metka Hrašnik (39,17); od 26 do 33 let — Slavica Kolšek (34,60), ki je med ženskami dosegla najboljši čas; do 26 let — Barbara Terglav (35,81), Tatjana Tominc (39,74).

MOŠKI: nad 50 let — Franc Berginc (32,86), Vinko Čater (34,11), Vili Špat (34,60); od 42—50 let — Karli Rom (30,37), Jernej Čater (31,74), Lojze Krajnc (34,56); od 34 do 42 let — Tone Špiljak (30,28), Karli Gornik (31,13), Franc Ramšak (31,64); od 26 do 34 let — Marjan Židan (31,02), Zdenko Prosen (32,53), Marjan Ošlak (34,11); do 26 let — Srečko Čater (28,87 — tudi najboljši čas), Dušan Čater (29,03), Marjan Kumer (30,33).

Najboljši trije v posameznih kategorijah so dobili priznanja na občnem zboru ŠD. V prihodnjem letu bomo tekmovanje organizirali za pokal Ingrada, med tozdi, ter za pokal Ingrada med ženskami in moškimi.

Franc Ramšak

Uspešen kviz

V organizaciji KS ZSMS in OO ZSMS TOZD Mehanizacija smo uspešno izvedli že tradicionalni kviz »REVOLUCIJA — MIR — KULTURA« in sicer 18. 12. 1986 v prostorih doma Dušana Finžgarja. Prijavljenih je bilo 12 ekip. Ekipa se se na kviz dobro pripravila, tako da je bil boj med njimi ponekod zelo enakovreden.

Prvo mesto je osvojila ekipa TOZD Mehanizacija v naslednjem sestavu: Jeklič, Debelak, Strašek; drugo in tretje mesto ekipi doma učencev Ljubljana, četrto mesto pa je zasedla ekipa DSSS. Vse te ekipe so prejele poleg priznanj še knjižne nagrade, ostale ekipe pa priznanje za sodelovanje. Po končanem uradnem delu je sledilo srečanje ekip ob skromni zakuski.

Marjan Pasarič

Deset let ŠRC

»Današnji Zavod športno rekreacijski center GOLOVEC je rezultat solidarnosti celjskih delovnih ljudi.

Skromnih 10 let je minilo od kar so v veliki dvorani Golovca zasedali delegati vseh treh zborov celjske Skupščine.

Izgradnja prireditvene dvorane pod Golovcem leta 1976 je bila uresničenje samoupravnega sporazuma delovnih ljudi celjske občine in trden dokaz, kaj je mogoče narediti z združenim viagnjem dela, znanja in sredstev.

Tega jubileja ne bi bilo, če ne bi bilo v Celju številnih delovnih organizacij, ki so združile sredstva za izgradnjo tega za Celje tako pomembnega objekta. V trenutku slavlja smo prepričani, da bo poslovno sodelovanje še naprej temeljilo na medsebojni solidarnosti, kvaliteti in tovarištvu.

Objekt pod Golovcem, ki še ni dokončan, je lahko v ponos številnim posameznikom, delovnim in družbeno političnim organizacijam občine Celje in zato lahko skupno ponosno slavimo ta jubilej.

Vse objekte ŠRC Golovec je zgradil Ingrad in tudi letos se obeta nadaljnja izgradnja velike sejemske dvorane, ki se bo izvajala v štirih fazah. Prva faza — pilotiranje za celotno halo, kletni prostori in strešna konstrukcija polovice hale — bo morala biti dokončana do srede avgusta, tako bo že koriščena za obrtni sejem v septembru. Stala bo na prostoru, ki je viden v ospredju fotografije. Vili Šuster

LETOS VEČ KOT 100 PRIREDITEV V CELJU

Koordinacijski odbor za organiziranje in usklajevanje proslav ter prireditev pri Občinski konferenci SZDL je na svoji seji dopolnil načrt osrednjih in drugih pomembnejših prireditev v občini v letošnjem letu.

V celoti jih bo takšnih več kot sto, največ pa v juniju in juliju. Glede pustnih prireditev je ugotovil, da letos razen pustovanj v gostinskih lokalih in v dvorani Golovec drugih ne bo. Zato pa je predlagal, naj bi prihodnje leto naredili vse za večji karneval. Vrh tega je predlagal Gostinskemu podjetju, da v svoj program uvrsti tudi »Noč ob Savinji«. Prireditev naj bi bila morda v juliju.

Kot vsako leto, so se tudi naši lanski upokojeanci fotografirali za spomin

GLASILO INGRAD	PRAKTIČNI ČLOVEK	ŠTEVILNA ČEVKA ZA DESTILACIJO PIREKAPNICA	VERSTA KLITINE	POKRAJINA V SRBENJI ITALIJI	NASAD PRI HIŠI	ENAKA VOKALA	TRAVNIŠKA ZDRAVILNA RASTLINA	STARA JAPONSKA PRESTOLNICA	HRVAŠKI PETROL	NAJVEČJI SESALEC
MALI PELEJNI TV ODDAJNIK										
ROMANIZIRANI REKTIČI V ALPAH										
PISMEMO POTRIBILO						GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK				
PLUTOVINA					ORIENT. PRAŠEK ZA LASE	MARX			GLAVNO MESTO ITALIJE	OKSIDNA PLASTNA ŽELEZU
STARO SLOVAŠKO MESTO							ANTON INGOLIČ	ENAKI ČRKI		
FOTOVALNI NAČERT								RADO ZRNIC		
HUDA NARAVNA KATASTROFA										

na kratko

ZAHVALA

Slovensko športno društvo »Slovenija« Gütersloh izreka ZAHVALO delovni organizaciji Ingrad Celje, darovalcu spominskega žeblička ob razvitju društvenega prapora. Gütersloh, 18. 10. 1986

PRIZNANJE

Delavski svet Zavoda ŠRC Golovec Celje izreka ob svoji 10-letnici PRIZNANJE delovni organizaciji GIP Ingrad Celje za uspešno sodelovanje pri nastajanju in razvoju Zavoda. Celje, 12. 12. 1986

PRIZNANJE IN PLAKETA

Montažno podjetje »Instalacija« Ljubljana podeljuje ob svoji 40-letnici PRIZNANJE IN PLAKETO delovni organizaciji GIP Ingrad Celje, TOZD GO Ljubljana, za dolgoletno uspešno sodelovanje. Ljubljana, 26. 12. 1986

PRIZNANJE

Ob otvoritvi Industrijske pekarnice Merx v Trnovljah je Milnsko predelovalna industrija Merx Celje podelila PRIZNANJE delovni organizaciji Ingrad Celje za prispevek k razvoju delovne organizacije. Celje, 16. 1. 1987

ZLATA PLAKETA

Delavski svet delovne organizacije ERA Titovce Velenje, je decembra 1986 sprejel sklep o podelitvi ZLATE PLAKETE Ingradu, izvajalcu skladiščno prodajnega objekta v Trnovljah pri Celju, katerega otvoritev je bila 28. novembra lani.

Na posebni svečanosti ob podelitvi plakete je predstavnik investitorja, direktor Ere, izrazil svoje zadovoljstvo izvajalcu za opravljeno delo — nosilec dela je bila TOZD GO Celje — tako glede kvalitete kot pravočasne izgradnje (rok je bil zelo kratak, od maja do novembra) in priznal polno zaupanje Ingradu, ki so ga pridobili v času izvajanja dela. Na tem objektu je Ingrad izvedel popolni inženiring od zasnove, načrtovanja, pridobitve vse dokumentacije do končne izvedbe objekta. Vili Šuster

»Glasilo« izdaja GIP »Ingrad« Celje v nakladi 3000 izvodov. Časnik urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik: Franc Berginc, urednik Mojca Jagrič, tehnični urednik Vili Šuster.

Prispevke sprejema uredništvo časopisa. Rokopisov in slik ne vračamo.

Tisk in klišej: AERO Celje.

Po mnenju izvršnega sveta SRS, sekretariata, je časnik oproščen davka na promet proizvodov (St. 421-1/72, z dne 16. 7. 1974).

ŠTIPENDIST O GLASILU

V uredništvo smo prejeli pismo:

»Kot novopečeni štipendist vaše, oziroma naše delovne organizacije sem tokrat prvič prejel Glasilo. Zelo mi je všeč njegov koncept, saj podaja lepo število informacij o dogajanju in življenju v delovni organizaciji. Zasedil sem tudi članek o delu in investicijah v tujini. Želel bi kaj več zvedeti o tej dejavnosti, zato bi vas prosil za še podrobnejše podatke o možnostih različnih kadrov za delo v tujini, seveda v okviru DO Ingrad Celje. To bi bilo za prvič vse. Poslavljam se z željami za čim boljše sodelovanjem in vam v novem letu 1987 voščim veliko sreče in obilo delovnih uspehov. Lep pozdrav, vaš štipendist, Franc Popovič.«

Pripis:

Pisma s podobno vsebino dobivamo zares redko, zato ga objavljamo in štipendistu Popoviču se zahvalujemo za spodbudne besede. Dodajamo še, da trenutno naša delovna organizacija ne zaposluje novih kadrov za delo v tujini.

IZID ŽREBANJA

Za novoletno nagradno križanko je prišlo 50 rešitev. Žreb je določil, da nagrade prejmejo:

prvo nagrado din 1000.— Marija Vrečko, drugo nagrado din 600.— Mija Kovačič in tretjo nagrado din 400.— Metka Piliš, vse iz delovne skupnosti skupne službe.

In kakšna je bila pravilna rešitev? V spodnjem liku ste dobili reklo: Ingradovi delavci trdimo »mi znamo graditi«. Vse poslane rešitve so bile pravilne. Žreb pa je bil muhast in tokrat so ženske odnesle vse tri nagrade. Bo pa morda naslednjič drugače.